

Motion till riksdagen 2013/14:Ub327

av **Jabar Amin m.fl. (MP)**

Utveckling av fritidshemmen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att varje elev på ett fritidshem har rätt att möta utbildad personal.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fritidspedagogers behörighet i andra skolämnen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av minskade barngrupper på fritidshemmen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad tillgänglighet till fritidshemsverksamhet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tydliga kriterier för god kvalitet i fritidsverksamheten.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka kvalitet och jämförbarhet i fritidshemmen.

Motivering

Fritidshemmet är ett viktigt komplement till skolan för att skapa mångsidighet, helhet och kontinuitet i barns utveckling och lärande. En fungerande fritidshemsverksamhet möjliggör för eleverna att träna sina kognitiva, emotionella och sociala förmågor. De får erfarenheter av att hantera olika sociala situationer, träna sitt språk och att lyssna och respektera andra. Färdigheter som är viktiga och efterfrågade i det övriga samhället och i arbetslivet. Fritidshemmen kompletterar skolan och bidrar därmed till att alla elever kan nå upp till sin fulla potential och till kunskapsmålen.

Med sin mer uttalade inriktning på barns sociala utveckling, välbefinnande, omsorg och på gruppen och dess sociala liv kan personalen i fritidshemmet också vara ett värdefullt komplement i till exempel elevvårdsarbetet och i arbetet med att förebygga kränkande behandling, trakasserier eller andra

Fel! Okänt namn på

problem som kan uppstå inom barngrupper och på skolor. Fler barn än de som är i fritidshemmet får då del av kompletterande pedagogiska metoder och innehåll. Insatser för förstärkt fritidshemsverksamhet är därmed en satsning på skolans breda kunskapsuppdrag.

Situationen för fritidshemmen har försämrats de senaste decennierna. Samtidigt kommer rapporter om ökad kunskapssegregation, ojämlikhet och försämrade resultat i skolan. Miljöpartiet de gröna menar att satsningar på fritidshemmen är en viktig del i lösningen för skolans utmaningar.

Sex förslag för förbättrad kvalitet på fritidshemmen

1. Ett kompetenslyft för fritidsverksamheten

Som det ser ut idag är endast en av tre pedagoger utbildade för fritidshemsverksamhet. Anställda på fritidshemmen som idag inte har utbildning måste erbjudas detta. Miljöpartiet anslog medel till bland annat detta i budgetmotionen för 2013. Varje elev på ett fritidshem har rätt att möta utbildad personal. Riksdagen ger regeringen detta tillkänna.

2. Se möjligheterna med fritidspedagogiken

Fritidspedagoger måste omfattas av det legitimationsförfarande som nu genomförs inom skolan och erbjudas möjlighet till kompetensutveckling precis som andra skolanställda med pedagogiskt ansvar. Lärarlyftet II begränsar fritidshemmets verksamhet istället för att ge den ett lyft. En utbildad fritidspedagog kan idag läsa in behörighet bara i praktiska och estetiska ämnen, vilket visar på regeringens smala kunskapssyn. Med tanke på den utveckling av matematikkunskaper som rapporterats borde det vara prioriterat att fler fritidspedagoger också har behörighet i matematik. Då ges fler elever möjlighet att utveckla sitt mattesinne. Detsamma kan gälla fler ämnen. Detta ger riksdagen regeringen tillkänna.

3. Minskade barngrupper

Gruppstorlekarna har ökat från 18 barn per avdelning på 1990-talet till nästan 40 barn per avdelning idag. Personaltätheten har samtidigt halverats, enligt SCB. Precis som i klassrummet måste mötet mellan elev och pedagog värderas högre på fritidshemmen. Skolverket skriver att ”men med så stora grupper och så lite personal går det helt enkelt inte att fullfölja fritidshemmets uppdrag att stödja och stimulera barns utveckling och lärande samt ge barnen en meningsfull fritid”. Allt för stora barngrupper är också en säkerhetsfråga. Föräldrar ska kunna känna sig trygga och säkra på att deras barn är i trygga händer. Arbetsmiljön på fritidshemmen uppvärderas och prioriteras. Allt detta bör regeringen verka för. Detta ger riksdagen regeringen tillkänna.

4. Ökad tillgång till fritis

Elever vars föräldrar är arbetslösa har i dag inte rätt till plats på fritidshem. I samband med att maxtaxereformen infördes 2001 fick förskolebarn rätt till förskola eller familjedaghem om en förälder är arbetslös, men motsvarande regelverk infördes inte för skolbarn och fritidshem. I den nya skollagen finns det en viss skärpning men det lämnas fortfarande en öppning för tolkning av huvudmannen. Trots skrivningen i den nya skollagen så har fortfarande inte barn till arbetslösa och sjukskrivna rätt till fritis utan det kommer även nu krävas en bedömning av kommunen. Vi vill att alla barn i åldern 6–12 år ska behandlas lika och ha rätt till skolbarnsomsorg, oberoende av förälderns livssituation. Barn ska inte gå miste om en viktig verksamhet och sitt sociala sammanhang för att föräldrarna blir utan arbete. Detta ger riksdagen regeringen tillkänna.

5. Synliggör kvaliteten likaväl som bristerna

I lägesrapporten från 2008 skriver Skolverket att ”Skolverket anser att situationen nu är av en sådan art att även regeringen måste uppmärksammas på behovet av kvalitetshöjande åtgärder i fritidshemmen”. Tyvärr konstaterar man också att det inte har fått någon effekt. Regeringen har sedan dess inte gjort någonting för att lyfta fritidshemsverksamheten. Miljöpartiet menar att Skolinspektionen bör ställa hårdare krav på hög kvalitet om en meningsfull fritidsverksamhet som ska stimulera till lärande. Tydliga kriterier för god kvalitet i fritidsverksamheten bör anges och kvalitetsredovisningar/utvärderingar bör ske regelbundet enligt kap. 14 i skollagen angående kvalitetsparagraferna. Detta ger riksdagen regeringen tillkänna.

6. Tydligare styrdokument för ökad kvalitet och jämförbarhet

Fritidshemmens styrdokument är skollagen och läroplanens första två kapitel. Därutöver har Skolverket gett ut allmänna råd för fritidshemsverksamheten. Det saknas någon form av dokument som beskriver fritidshemmens verksamhet som ett led i att öka jämförbarheten och kvaliteten, utan att det innebär en förändring av fritidspedagogernas och lärarnas i fritidshemmens yrkesroll eller av fritidspedagogikens självklara ställning på fritidshemmen. Detta skulle kunna vara grunden för ett mer systematiskt kvalitetsarbete, vilket i slutänden gynnar eleverna i fritidshemmen. Lärarförbundet har tagit fram ett förslag till kursplan för de fritidspedagogiska verksamheterna som kan utgöra ett underlag för ett fortsatt arbete i denna riktning. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Stockholm den 4 oktober 2013

Jabar Amin (MP)

Magnus Ehrencrona (MP)

Mehmet Kaplan (MP)

Agneta Luttröpp (MP)